

САЊА Д. МАНДАРИЋ*

Факултет спорта и
физичког васпитања
Београд

УДК 397.8:392
Монографска студија
Примљен: 01.02.2016
Одобрен: 26.02.2016
Страна: 451-463

УТИЦАЈ ДРУШТВА НА РАЗВОЈ СВИНГ ПЛЕСОВА

Сажетак: Свинг плесови данас представља једну мању групу плесова која је углавном популарна у својој постојбини Сједињеним Америчким Државама. Линди-хоп, Чарлстон, Фокстрот, Цитербаг, Шег, Рокенрол, Твист, Хасл и Диско представљају најпопуларније свинг плесове, који су настали под утицајем европског, афричког, карибског и латино-америчког друштва. У раду је указано на различитост и комплексност дефинисања термина свинг, који истовремено представља име једног плеса, групу више плесова, музику одређеног времена, али и комплетну културу живљења која се развијала у Сједињеним Америчким Државама од двадесетих до педесетих година прошлог века. Посебна пажња указана је на четири периода у развоју свинг плесова: регтајм, свингтајм, рокенрол и савремени свинг период. За сваки период у развоју свинг плесова, наведени су и описани најпознатији плесови, тренуци њиховог настанка и развоја, као и музички правци који су претходили њиховом настанку. У закључку се констатује да су, друштвени догађаји и начин живљења утицали на наста-нак, развој, модификацију али и нестанак свинг плесова.

Кључне речи: плес, регтајм, свингтајм, рокенрол, савремени свинг

Увод

Почетком двадесетог века, Европа као тада најразвијеније културно, економско и политичко средиште света се опорављала од последица Првог светског рата. У таквим условима у друштву, музика и плес се значајније нису могли развијати, па су се заснивали на већ постојећим, углавном старим, дворанским и народним плесовима, и музици. У том периоду нови економски, али и културолошки центар света постају Сједињене Америчке Државе, које утичу на музичко-плесну сцену света.

Крајем деветнаестог и почетком двадесетог века у Сједињеним Америчким Државама се озбиљније приступа проналажењу нових музичких и плесних форми. Наиме, становници Сједињених Америчких Држава престају да се стиде својих разлика у односу на Европљане и постају поноснији на своју је-

---

* sanja.mandagic@fsfv.bg.ac.rs; + 381 64 15 11 475

динственост. У жељи за раскидом са прошлошћу и јаким европским утицајем, односно могућношћу стварања сопственог национално-културолошког идентитета, стварају нову музику која директно утиче на стварање нових плесова. Појава свинг плеса и музике, као и комплетне свинг културе, утиче не само, на развој музике и плеса у Сједињеним Америчким Државама, већ и на будућу музичко-плесну слику целог света.

Сложеност дефинисања свинга, огледа се у чињеници да се назив свинг, примењује као назив једног плеса који има велики број својих различитих стилова, али и велику групу плесова која се развијала у Сједињеним Америчким Државама од двадесетих до педесетих година прошлог века. Поред тога, свинг представља и музику која је пратила ове плесове, познату као свинг џез (*Swing Jazz*), а из које су касније настајали многи познати музички правци, као што су рокенрол, твист и диско. На крају, назив свинг односно „време свинга“ (*Swing Time*), представља једну културу живљења од двадесетих до педесетих година двадесетог века, која се односила на музику, плес, моду и начина живота. (Илић, 2009: 1)

Почетак свинга

Веома строга форма плеса, кретања, музике, али и облачења као последица јаког европског утицаја, стилова који су долазили из Лондона и Париза, односно Шпаније и Португалије, постојала је на америчком континенту још за време колонијалног периода. Наравно, ови утицаји односили су се пре свега на више друштвене слојеве, „беле људе“. С друге стране, црнци који су били углавном у подређеном положају, развијали су сопствену културу коју су донели из Африке.

Нешто значајнији помак у развоју плеса али и мешању „беле и црне“ културе дешава се на тлу Сједињених Америчких Држава од 1880. године. Наиме, 1861, после смрти принца Алберта, односно краљице Викторије 1901, високо друштво у Енглеској и Сједињеним Америчким Државама осетило је већу слободу и жељу да се окрене ка бржим, енергичнијим плесовима (Илић, 2009: 7). Нови амерички плесови рађали су се као синтеза европског, афричког, карипског и латино-америчког утицаја (Мандарић, 2015: 465), а познато је, да у свим људским друштвима, плес и музика, представљају облике људског изражавања симбола, емоција, намера, друштвено-социјалних улога, односно начина њиховог живота. (Мандарић, 2015: 464).

Званичан почетак свинга није јасно дефинисан, и то првенствено због великог броја различитих података. Наиме, расизам у Сједињеним Америчким Државама је тих година био изражен, па је истина о настанку и развоју свинга прича са два лица, „црном“ и „белом“. Незванично свинг музика и плес су већ средином двадесетих година били део културе Харлема, али тек када су белци прихватили ритам хот џеза (*Hot Jazz*) и плес Линдихоп (*Lindy Hop*), свинг је постао познат (Џоунс, 2008: 25).

Музички посматрано, сматра се да је свинг ера званично почела 1924. када се Луис Армстронг (*Louis Armstrong*) придружио „Флечерс Хендерсон Бенду“ (*Fletcher Henderson Band*). Његов посебан начин свирања променио је традиционалан џез у хот џез и свинг џез. С обзиром да су, свинг музика и плес утицали на међусобно стварање, креирање и модификовање, тако је под утицајем музике пар година касније, 1927, званично настао први свинг плес Линди-хоп. Ипак, као званичан почетак свинг периода помиње се 1935, значи десетак година после појаве музике и плеса, када је Бени Гудман (*Benny Goodman*) проглашен краљем свинга а његов бенд, први свинг бенд.

Познато је да су у том периоду, црнци изводили џез музику, хот џез и џамп анд џајв ритам (*Jump & Jive*), док су бели и јеврејски бендови углавном свирали свит (*Sweet*) мелодије, слатке мелодије. Међутим почетком тридесетих година црначки бенд Флечера Хендерсона, поклања неколико нумера хот џез стила белом бенду Бенија Гудмана. Након тога, 1935. Гудман са бендом одлази на турнеју, током које су изводили своју свит музику на коју публика није одушевљено реаговала. Током наступа у дворани „Паломар“ (*Palomar*) у Лос Анђелесу, Гудман одлучује да одсвира неке од хот џез нумера које је добио од Флечера. Овај нови Гудманов звук уз плес публика одушевљено прихвата, и тако Гудмана и његов бенд проглашавају зачетником свинг музике и плеса, односно свига уопште. (Џоунс, 2008: 155)

Када је у питању термин свинг, он се 1932. након песме „*It don't mean a thing if it ain't got that swing*“ Дјука Елингтона (*Duke Ellington*) и његовог „Биг Бенда“ (*Count Basie*), прихватио као термин за музику и плес. (Џоунс, 2008: 155)

Подела свинг плесова

Свинг плесови, као и њихови стилови, везују се пре свега, за развој музике, али индиректно и за делове Сједињених Америчких Држава у којем су се плесали. С обзиром, да је скоро сваки већи град Сједињених Америчких Држава развијао сопствени стил већ постојећих свинг плесова, то је њихова подела тежа. Из тог разлога, свинг плесови се деле према музици која је била карактеристична за одређени период, а која је у већој или мањој мери утицала на њихов развој.

Разликују се четири периода у развоју свинг плесова: регтајм (*Ragtime*), свингтајм (*Swingtime*), рокенрол (*Rock And Roll*) и савремени свинг период (*Modern Swing*).

Регтајм или први период у развоју свинга

Нова доба друштвеног плеса у Сједињеним Америчким Државама, названо Регтајм (*Ragtime*), настало је појавом регтајм музичког правца (*Ragtime music*), који карактеришу комбинације синкопираног, односно испрекиданог, исецканог (*ragged*) ритма, по којем је овај период и добио име. Наиме, регтајм

представља својеврсну синтезу тада популарних маршева у стилу Џона Филипа Суза (*John Philip Sousa*), француског Кадрила (*Quadrille*) и афричких ритмова (*Waldo*, 2009: 23). Регтајм музика настала је као музика за плес у Сент Луису и Њу Орлеансу (*Berlin*, 1980: 45), коју су изводили мали бендови састављени од типичних инструмента за овај музички правац, клавир и бенцо. Овај вид музичко-плесног правца 1890, великодушно прихвата ново „викторијанско друштво“, када престаје плесање по дотадашњим строгим формама уз „прилично застарелу“ музику, односно у тренутку када престаје доминација плесова Валцер и Кадрил (Илић, 2009: 8). Највећи доприноси овог времена су: промена размишљања о плесу, већа слобода у извођењу плесних корака и покрета, плес у пару, стварање регтајм музике, као и стварање нових плесова, пре свих Кејквока (*Cakewalk*), Фокстрота (*Foxtrot*) и Чарлстона (*Charleston*).

Кејквок је плес, који најбоље осликава регтајм период, настао 1870. међу црначким робовима у јужним држава Сједињених Америчких Држава. Развио се као пародија на формалне плесове белих робовласника плантажа на којима су црнци радили (*Tjaden*, 2006: 76). Био је то плес где се велики број учесника (соло или у пару) надметао за главну награду која је најчешће била колач (*Cake*), па је плес постао познат као Кејквок (*Cakewalk*). Учесници су за ту прилику облачили најбољу одећу (биле су то крпе и дроње - *rags*), па се сматра да је овакав начин одевања, такође, утицао на назив овог периода. Кејквок је осим на југу, убрзо постао популаран и у већим градовима Сједињених Америчких Држава, а посебно међу црначком заједницом Чикага и Њујорка. Такође, настале су многе варијанте Кејквока које су углавном имале називе кретања животиња¹, али и многи други плесови сличног карактера. (*Smith*, 2008: 67)

Карактеристика ових плесова је углавном соло плес, јер се плес у пару сматрао неприкладним, због тога су партнерке понекад носиле „одбојнице“ како би спречиле физички контакт. Популарност Кејквока трајала је у периоду од 1890. до 1910, а најпопуларнији композитор овог периода афроамериканец Скот Џоплин (*Scott Joplin*) је од музике за Кејквок створио дела која ће представљати један од темеља регтајма. Тек око 1910. прилично индивидуалан плес прераста у паровни плес, захваљујући музичким хитовима Ирвинга Берлина (*Irving Berlin*) и Александерс Регтајм Бенда (*Alexanders Ragtime Band*), али и због потребе стварања бржих и енергичнијих плесова. (*Tjaden*, 2006: 88)

Крајем регтајма, тачније у лето 1914. настаје Фокстрот, плес који је имао велики значај у развоју данашњих стандардних плесова. Према једној од теорија, плес и његов назив настали су захваљујући глумцу Хери Фоксу (*Harry Fox*), који је као део мјузикла „*Jardin de Dance*“ извео каскајуће (*trotting*) кораке уз регтајм музику. Овакав начин плеса, публика и новинари назвали су „*Fox's Trot*“. Друга теорија, према наводима Вернона Кастла (*Vernon Castle*) и Бети Ли (*Betty Lee*), указује да је такав начин плеса виђен у једном црначком клубу петнаест година пре првог извођења каскајућег Фоксовог корака. (*Hawkins*, 2002: 18) Захваљујући мјузиклима Фокстрот постаје популаран како

---

¹ Фишвок (*Fish Walk*), Кемелвок (*Camel Walk*), Банихоп (*Bunny Hop*), Кребстеп (*Crab Step*).

у Сједињеним Америчким Државама, тако и Европи, а највећу популарност Фокстрот је имао током тридесетих година прошлог века. (Hawkins, 2002: 56)

Фокстрот има велики допринос у развоју дворанским плесовима, а касније и развоју стандарних плесова у спортском плесу. Основне варијанте Фокстрота су: Пибоди (*Peabody*) који је касније прерастао у Квикстеп (*Quickstep*), односно Розеланд (*Roseland Foxtrot*), који је данас популарнији под именом Слоуфокс (*Slowfox*).

Плес Чарлстон представља спону у прелазу из регтајма у свингтајм, и сматра се првим значајним плесом из групе свинг плесова, који се плесао уз регтајм и џез музику. Његово порекло везује се за град Чарлстон у Јужној Каролини, тачније за острво у близини овог града (*Cape Verde Island*). Црнци и лучки радници, изводили су овај „кружни“ плес још од 1903, док се у Харлему почео плесати од 1913. године. Двадесет година од свог првог појављивања Чарлстон као плес, након представе „*Running Wild*“ Зигфелда Фолиза (*Ziegfeld Follies*) 1923. у њујоршком театру (*New Amsterdam Theater*), прихватају и припадници „беле“ заједнице. Након тога, у кратком року Чарлстон постаје толико популаран, да су сале за плес постале премале за све који су хтели да плешу нове и необичне кораке. Кораци су били изузетно енергични и бучни, тако да су чак довели и до једне велике трагедије.² Од тог тренутка су у плесним дворанама широм Сједињених Америчких Држава постављене табле са натписом „Молим Вас, плешите Чарлстон тихо“ (*Please Charleston Quietly*). Већ 1926. појавом нових плесова, Чарлстон „пада у заборав“, али и поред тога наставља да „живи“ кроз плес Линдихоп (*Lindy Hop*).

Свингтајм или други период у развоју свинга

Двадесетих година прошлог века, у Сједињеним Америчким Државама долази до великих културних и друштвених промена. Наиме, по први пут у историји, жене су имале право да гласају, јавно су смеле да запале цигарете, исекле су своје плетенице и почеле да носе краће фризури (Davis, 2011: 38). Уједно, било је то и време прохибиције, па су се убрзо појавили локали који нису поштовали ову забрану. Поред алкохола, добре музике и провода, главна забава у таквим локалима био је плес. Места су се налазила на тајним локацијама, што је наравно утицало на њихову величину. Углавном су то били мањи простори, па је и подијум за плес самим тим био прилично мали. (Okrent, 2010: 11) Управо ова чињеница утицала је да плесови буду ограничени приликом кретања у простору, али то није умањило њихову енергичност извођења.³

Посматрано кроз музику био је то и даље период регтајма, али у којем постаје значајнији један нови музички правац, који је део фолклора мултикул-

² Наиме, 1925. плесна дворана „*Pickwick Club*“ у Бостону, се обрушила од вибрација које су настале током плесања Чарлстона. Том приликом погинуло је четрдесет и четворо људи (Baitler, 2015: 3).

³ Интересантно је још поменути да се, у овим просторима могло понашати и причати потпуно опуштено, па су локали оваквог типа названи „Спикизи“ (*Speakeasy*) (www.merriam-webster.com/dictionary/speakeasy, доступно 23.12.2015).

туралне заједнице Сједињених Америчких Држава, назван Џез (*Jazz*), настао индиректно услед расних разлика. (Цоунс, 2008: 23)

Џез је настао као спој традиционалне музике и популарних музичких стилова крајем деветнаестог и почетком двадесетог века, односно мешавине афро-америчких ритмова и европске музике (*Ward & Burns*, 2014: 34). У џез музици заступљене су импровизације, комбинације ритмова, синкопе и свинг ритам (*Shipton*, 2007: 4), као и елементи европске хармоније, америчке популарне музике (*Kirchner*, 2005: 11), али и елементи афро-америчке музике, као што су блуз и регтајм (*Hennessey*, 1994: 470). Уједно, традиционални лимени дувачки оркестри имали су значајно место у развоју џез музике. Он обухвата период од преко сто година, и представља низ али и мешавину музичких праваца од регтајма до џез-рока. Интелектуалци целог света су сагласни да џез, који је настао у једном мултикултуралном друштву као што су Сједињене Америчке Државе, представља једну од оригиналних америчких уметничких форми (*Larry & Waterman*, 2008: 23).

Појава џез ритма значила је потребу за више инструмената што је довело до стварања великих оркестара (*Big Band*). Велики оркестри⁴ са новим, живим ритмом, захтевали су већи простор, па су се музика и плес новог доба преселили у велике дворане. Џез музика утицала је да „публика“ осећа потребу да се стално креће, љуља у ритму, што је створило нови плесни правац назван Свинг (*Swing*). Забаве, музика и плес уз велике оркестре, али и ноћни живот представљале су карактеристику свингтајма који се одвијао у ноћним клубовима. (Крњић, 2010: 1117) Синоним за овакав начин живота био је Харлем (део Њујорка)⁵, Ноћни клубови Харлема постају мали да приме све већи број плесача и љубитеља добре музике. Отварањем дворане Савој (*Savoy Ballroom*),⁶ проблем великог броја поклоника музике и плеса бива решен. Постојале су и друге плесне дворане у Њујорку⁷, али Савој је био нешто посебно. Велики простор за плес, у којем је могло да плеше преко четири хиљаде плесача уз феноменалну музику оркестра Чик Веба (*Chick Webb*) и небитност боје коже, већ само како се плеше, утицали су да Савој стекне велику популарност.

Повезаност музике и плеса у свинг периоду довела је до појаве преко сто плесова. Овако велики број плесова последица је и великог броја стилова истог плеса, који су настајали у различитим деловима и градовима Сједињених Америчких Држава. Без обзира на ту чињеницу издвојило се преко двадесет раз-

---

⁴ Протагонисти џез звука били су велики бендови (оркестри), а највећи међу њима је био легендарни Дјук Елингтон (*Duke Ellington*) и његов „*Count Basic*“ бенд. Двадесетих година прошлог века џез постаје бржи и интересантнији за плес, па настају нови ритмови: „*Hot Jazz*“ и „*Jump&Jive*“. Носиоци новог звука били су: Флечер Хендерсон Бенд (*Fletcher Henderson Band*) са Луис Амстронгом (*Louis Armstrongom*), Бени Гудман и Бенд (*Benny Goodman & Band*), Чик Веб и Оркестар (*Chick Webb & His Orchestra*), Кеб Каловеј и Бенд (*Cab Calloway & Band*) и многи други. (Цоунс, 2008: 152)

⁵ Харлем је прво био насељен Ирцима а касније црнцима. Временом, Харлем постаје црначки центар Њујорка, али и будући црначки културни центар Сједињених Америчких Држава.

⁶ Дворану „Савој“ су касније звали „Кућа срећних стопала“ (*The Home of Happy Feet*), отворена је 26. марта 1926. године.

⁷ Плесне дворане Алхамбра (*Alhambra*) и Розеланд (*Roseland*).

личитих плесова који су значајно утицали на слику друштвених плесова у Сједињеним Америчким Државама, а касније и целом свету. Најпознатији плесови свинг периода су: Линдихоп (*Lindy Hop*), Шег (*Shag*), Балбоа (*Balboa*) и Цитербаг (*Jitterbug*).

Историја настанка плеса Линдихоп, али и правог процвата плесно-музичке сцене двадесетих година прошлог века везује се баш за Харлем. Линдихоп представља спој више плесова и плесних корака, које су плесачи импровизовали појединачно или у пару у зависности од музике.

Назив плеса настао је једне вечери 1927, када је локални плесач Џорџ Сноуден-Шорти (*George Snowden-Shorty*), заједно са једним новинарем посматрао парове на плесном подијуму. Новинара је занимало како се зове плес који плесни парови плешу. Сноуден није знао да каже назив плеса, па је видевши новине које су биле поред новинара, а на чијој су насловној страни налазио наслов „Линди прескочио Атлантук“ (*Lindy Hops The Atlantic*), са текстом о првом лету преко Атланског океана који је извео Чарлс Линдберг (*Charles Lindberg*), једноставно изговорио „Линдихоп“ (*Lindy Hop*). Линдихоп је постао изузетно популаран у Сједињеним Америчким државама, а временом је под утицајем традиционалних западно-афричких плесова, као и европских друштвених плесова еволуирао у велики број свинг плесова. (*Hancock, 2007: 114-115*)

Удружења учитеља плеса Сједињених Америчких Држава у почетку нису прихватала Линдихоп као плес, односно нису желели да га науче, а касније и предају својим школама. Сматрали су да је то плес који неће преживети прву зиму, да је вулгаран и непристојан. Поред тога, имали су и проблем да науче плес који има толико стилова, али и брзих плесних корака и покрета. Учители плеса су себе сматрали особама које предају „исправне плесове“, односно плесове који су дефинисани елеганцијом покрета и ставом. С обзиром да, такав став нису имали према свинг плесовима, самим тим нису желели да их уче и плешу. Магазин „*Life*“ 1943. Линдихоп проглашава националним плесом, након чега свинг плесове прихватају и високи друштвени слојеви белаца. (*Hancock, 2007: 121*) Био је то мач са две оштрице. С једне стране, Линдихоп постаје доступан свима, а са друге стране у жељи да што лакше пренесу Линдихоп и остале свинг плесове, плесни учители уводе неке измене које су утицале на промену њиховог карактера. Тај нови начин плесања постао је познат под називом Дворански свинг (*Ballroom Swing*).

Шег је назив плеса који потиче од Чарлстона. Плеше се уз свинг музику бржег темпа, у отвореном или затвореном држању између плесача. Сходно темпу музике, ово је брз и енергичан плес. Често се појављује у америчким цртаним филмовима, где се плесни пар међусобно додирује лицем и горњим делом тела, док изводе плесне кораке и покрете у брзом темпу. У циљу маркетинга, тридесетих година прошлог века, оригиналном називу додат је термин студентски (*collegiate*), па је тако настао „*Collegiate Shag*“ како би се привукла „студентска популација“ плесним школама и дворанама. Касније се термину „шег“, у циљу тачнијег дефинисања плесног стила у односу на остале стилове

који у свом називу такође имају овај термин, додавао термин по којем је плесни стил био специфичан.⁸

Балбоа је динамичан плес сличних карактеристика као Шег. Потиче из Јужне Калифорније тачније околине Лос Анђелеса, док је име добио по полуострву и насељу Балбоа у предграђу Њупорт Бича (*Newport Beach*). Приликом плесања Балбоа постојало је правило да нема раздвајања плесног пара током плеса, како би се спречило сударање и повређивање. Већини плесача је овај затворени стил плесања досадио, па су почели да изводе разне импровизације. Средином 1930, Балбоа се због великих гужви у плесним дворанама није могао плесати, па чак ни у дворани Паладиум (*Palladium Ballroom*) која је могла да прими око шест хиљада и петсто плесача.

Цитербаг је плес који су по моделу Линдихопа, осмислили белци.⁹ Овај плес био је популаран у Њујорку средином тридесетих година двадесетог века, а званичан назив плеса и тренутак највеће популарности везан је за велику црначку певачку звезду Кеб Келовеја (*Cab Calloway*) и његов хит из 1934. „*Like the Jittering bug*“. Настанком и развојем Цитербага белци су покушали да преузму титулу националног плеса од Линдихопа, а користећи медије покушали су да све свинг плесове назову цитербаг плесовима. Међутим, у томе нису успели. (Илић, 2009: 16)

Пред почетак другог светског рата на тлу Сједињених Америчких Држава, а током свингтајна, наступа период велике експанзије како плесова, тако и музике. Упоредо са тим, долази до модификације појединих плесова у нове плесне стилове, што додатно доводи до повећања већ постојећег великог број свинг плесова. Тако настају: Свинг источне обале (*East Coast Swing*), Свинг западне обале (*West Coast Swing*), Дворански свинг (*Ballroom Swing*), Вестерн/Кантри свинг (*Western/Country Swing*), Џајв (*Jive*), Буги-Вуги (*Boogie-Woogie*) и Блуз (*Blues Dance*).

Свинг источне и западне обале блиско су везани за Линдихоп, а обично су се изводили уз цез и блуз музику, али и рокенрол. Свинг западне обале настаје захваљујући филмској индустрији и снимању великог броја мјузикла са плесним сценама. Наиме, у жељи да што већи број плесача буде на сцени окренут лицем камери плешући Линдихоп и Цитербаг, кореографи плеса и Дин Колинс (*Dean Collins*), осмишљавају нов линијски начин плеса, познат као Слот Свинг (*Slot Swing*) који је био погодан за филмске сетове.

Џајв је плес који је светској јавности најпознатији плес свинг периода, и то првенствено захваљујући чињеници да представља плесну дисциплину спортског плеса. Сматра се да води порекло са Флориде, а да су основе плеса настале спојем плесова црнаца са ритуалним плесовима Семинол (*Seminole*) Индијанаца (Илић, 2009: 22). Временом под утицајем друштвених промена Џајв се плеше са карактеристикама друштвених латино плесова (латино карактер посебно видљив у кретање кукова у кораку *Rock Step*), који се изводе по одређеном шаблону. Као и све свинг плесова, па тако и Џајв у Енглеску су

---

⁸ Каролина Шег (*Carolina Shag*) или Сент Луис Шег (*St. Louis Shag*).

⁹ Већину популарних плесова свинг периода осмислили су црнци.

током Другог светског рата „донели“ амерички војници. Енглези су били ужаснути овим плесовима, музиком, као и начином понашања људи који су их изводили. Међутим схватили су, да за ове плесове мора бити места у енглеским плесним школама, те његовом стандардизацијом од стране енглеских учитеља плеса, настаје дворански стил Џајва, који 1950. постаје плесна дисциплина у у групи латино-америчких плесова спортског плеса.

Буги-Вуги се као плес развио 1940. из истоимене музике која се изводила са три клавира, гитаром, великим оркестром, а имала је елементе кантри, па чак и госпел музике. Као такав, плес је био популарнији у Европи него у Сједињеним Америчким Државама. Из тог разлога се сматра европском варијантом свинга са источне обале. Пlesaо се поред буги-вуги музике уз рок и блуз (Џоунс, 2008: 186).

Блуз је један од последњих плесова свинг периода који је почетком педесетих година почео да губи на значају. Ритам Блуз плеса указује на разилажење са свинг стилем, јер подразумева близак контакт плесача током плеса, сензуалност и мање импровизације. Блуз се плесао уз блуз музику или било коју музику споријег темпа (рок баладе, лагану кубанску музику и слично).

Рокенрол или трећи период у развоју свинга

Карактеристика трећег периода није развој свинг плесова и музике, већ више крај њихове популарности, односно њихова модификација у нове музичко-плесне правце. Наиме, свинг музика и плес су подсећали људе на тешка времена током Другог светског рата, па су сви желели да што пре то забораве, а самим тим и створе нешто ново. У складу са тим, јавила се потреба за стварањем нових музичко-плесних праваца. Популарност музике и оркестара који су промовисали свинг звук се полако заборављала, а сценом владају вокални солисти. Певачи попут Нет Кинг Кола (*Nat „King“ Cole*), Френка Синатре (*Frank Sinatra*), Дина Мартина (*Dean Martin*), Пеги Ли (*Peggy Lee*) и других, довели су до промене звука и музичког стила педесетих и шездесетих година прошлог века. Један од најзначајнијих музичара тог времена био је Елвис Пресли (*Elvis Presley*) који је био промотер нове музике, Рокенрола (*Rock And Roll*). Цео период назван је рокенрол ером, која је много више утицала на развој музике, него плеса. Поред жеље за променама и потреби стварања нових музичко-плесних праваца, велика популарност телевизије¹⁰, биоскопа и нове музике, довела је до чињенице да млади више немају потребу за свиг плесовима.

Тако је једна група свинг плесова, као што су Кејквок, Блек Ботом, Балбоа и многи други, потпуно ишчезла, а извођењем нумере „*The Twist*“ Чаби Чакера (*Chubby Chacker*) на националној телевизији, у августу 1960, је свинг плесове потпуно потиснула на маргину интересовања. Међутим, друга група свинг плесова је и у овом периоду била популарна, али кроз неке своје измене плесне стилове. У складу са тим, Свинг источне обале наставио је да „живи“ кроз Џајв, а Свинг западне обале који је наследио Џитербаг наставио је

¹⁰ Према подацима из 1948. у Сједињеним Америчким Државама је постојало 400.000 телевизо-ра, већ 1951. број се попео на 10 милиона, а до краја декаде прешао је цифру од 50 милиона.

да постоји кроз Вестерн Свинг, али је значајно изгубио на популарности. Национални плес Линдихоп је променио форму, начин плесања и музику, односно постао је Рокенрол, што није нашло одобравање код љубитеља свинга. Фокстрот се вратио на „велика врата“ захваљујући музици Френка Синатре, Дина Мартина, Семија Дејвиса (*Sammy Davis*) и других. Њих су и даље пратили велики оркестри из свинг периода. Уједно, у овом периоду Фокстрот својом споријом варијантом Слоуфоксом и бржом Квикстепом, постаје плесна дисциплина у групи стандардних плесова спортског плеса. Најпознатији плесови овог периода су Рокенрол, Твист (*Twist*) и Хасл (*Hustle*).

Настанак и развој Рокенрол плеса везан је за рокенрол музику. Основни шаблон кретања узет је од Линдихопа, али се могао осетити утицај свих свинг плесова, посебно Цитербага и Буги-Вугија. Назив рокенрол званично је промовисао Алан Фрид (*Alan Freed*) 1951, иако се још од 1948. користио у црначкој заједници.

Музичка нумера „*Twist*“ постала је назив новог плесног хита Твист, који је промовисао соло плес, па је та чињеница довела до развоја плесних солиста али и линијских плесова. Међутим, популарност твист музике и плеса се негативно одразила на већину тадашњих друштвених плесова. (*Hancock, 2007: 132*) Твист је највише био прихваћен од младе генерације, која је тада највише волела „телевизију и песак“. Песак је био сленг за плажу, односно сурферски стил живота који се тада развијао.

Хасл је један од првих линијских плесова, популаран седамдесетих година. Настао је као плес који се плеше у пару 1968. у Мајамију, на Флориди, која је била под снажним културним утицајем Кубе, односно плеса Салсе. Спајањем свинг и латино музике настао је музички правац са новим ритмом назван Диско (*Disco*). Тако тада, Диско постаје синоним за музику, а Хасл за више плесних стилова, као што су Диско Свинг (*Disco Swing*), Стрит Хасл (*Street Hustle*), Латин Хасл (*Latin Hustle*), Свинг Хасл (*Swing Hustle*) и Танго Хасл (*Tango Hustle*). Хасл је поред плесова у пару имао свој израз и кроз кореографије за појединца, али и за групу плесача. На овај начин су се почели развијати линијски плесови али и плесови из „*street*“ групе, којима је одговарао тадашњи диско ритам (посебно музика Џејмса Брауна).

Диско плес (*Disco Dance*) је настао захваљујући популарној рокенрол музици бржег темпа. За Диско и Хасл, који спадају у клубске плесове, се често мисли да су исти плесови. Међутим, диско је термин за један плес (рокенрол бржег темпа) и за музику тог времена, док је хасл назив за групу плесова који представљају мешавину диско ритма и латино плесова.¹¹

На основу свега изнетог може се закључити да су, велике промене у свету негативно су утицале на популарност свинга, а позитивно на настанак нових музичко-плесних стилова. Може се рећи, да је у овом периоду свинг плес „преживео, али са великим губицима“ (Илић, 2009: 25).

---

¹¹ Популарности хасл плесова и диско музике седамдесетих година прошлог века најбоље је приказан у филму „Грозница суботње вечери“ (*Saturday Night Fever*) са Џоном Траволтом (*John Travolta*) у главној улози.

Савремен Свинг или четврти период у развоју свинга

Овај период представља препород свинг музике и плеса. Десио се крајем осамдесетих година прошлог века, када је почео да слаби диско покрет. Свинг музика, која је током година еволуирала, стигавши до панк стила (*Punk*), поново је била изложена модификацији и променама. Наиме, Еди Николс (*Eddie Nichols*), панк музичар, интересовао се за порекло звука којим се бави, па је тако 1989. створио нови музички правац који је назвао Нео Свинг (*Neo Swing*). Почетком деведесетих година овај музички правац постаје интересантан све већем броју бендова, који не само да мењају музички израз него и модни, покушавајући да се што више поистовете са бендовима свинг стила тридесетих и четрдесетих година. Публика је прихватила нови тренд, па је порасло интересовање за плесове овог времена. Међутим, свинг плесови су се до тада или преобразили у нове плесне стилове, или су потпуно нестали. Из тог разлога, било је неопходно „вратити у живот“ плесове који се тридесет година налазе у потпуном заборава. С обзиром да је телевизија у време популарности свинга тек била у свом повоју, нису постојали записи корака свинг плесова. Због тога група младих заљубљеника из Шведске под именом „*Rythm Hot Shots*“, заједно са групом ентузијаста из Пасадене (Калифорнија, САД) проналази легендарног Френки Менинга (*Frankie Manning*), једног од ретких плесних учитеља који је знао оригиналне кораке свинг плесова из тридесетих и четрдесетих година. Са своје седамдесетидве године, Менинг, поново почиње да држи часове свинг плесова у Њујорку, учећи на тај начин младе заљубљенике свингу. (Geoffrey & Burns, 2002: 132)

Поред музике и плеса, филмови су имали значајан утицај на визуелну представу о свинг периоду.¹² Када се у априлу 1998. појавила обрада Луис Приме (*Louis Prima*) „*Jump, Jive an' Wail*“, а Линдихоп поново постао један од најинтересантнијих друштвених плесова у Сједињеним Америчким Државама наступио је период назван „Свинг лудница“ (*Swing craze*).¹³

Закључак

Свинг музика и плесови, односно свинг култура били су под сталним утицајем друштвених догађаја и промена у друштву. Од свог настанка па до данас свинг плес је био везан за музику, мењајући се са музичким трендовима који су доминирали у одређеним периодима прошлог века. Настанак и развој свинг плесова се може поделити у четири периода, од којих је сваки од периода на свој начин дао допринос у развоју свинг културе. Регтајм је послужило као база за развој свинга, а рокенрол период као склониште за свинг плесове и музику.

¹² Посебно филмска остварења су „*Swing kids*“ из 1993. и „*Swingers*“ из 1996. године.

¹³ Наиме, лето 1998, названо је „*Summer of Swing*“ јер је велики број хит песама свинг бендова, за кратко време, био на хит листама (Илић, 2009: 26).

Врхунац свинг културе односи се на период од двадесетих до педесетих година двадесетог века, који је назван свингтајм, а који се веже за најлошији период човечанства у двадесетом веку, односно период Другог светског рата. У том периоду, свинг плесове и музику у целом свету популарисали су амерички морнари и авијатичари. На тај начин је, Други светски рат помогао ширењу свинга из Сједињених Америчких Држава на друге континенте, па се може рећи да су неки лоши друштвени догађаји утицали позитивно на развој свинга. Период после Другог светског рата, лоше економско стање у свету, болести, немаштина, односно велика послератна депресија која је владала у свету утицали су на потребу, да се тај период што пре заборави, али и створи нешто ново.

Из свега наведеног може се закључити да је, престанак популарности свинг плеса, музике, односно свинг културе настао услед потребе човечанства да заборави на последице разарања, жртве¹⁴ и глад током Другог светског рата, односно да забораве на период велике депресије. Други разлози престанка интересовања за свинг плесове су проблеми у музичкој индустрији,¹⁵ порези које је ноћним клубовима у Сједињеним Америчким Државама наметнула влада, појава телевизије и музичке нумере и плеса „Твист“. Забава уз телевизијске апарате испразнила је плесне дворане и задала последњи ударац периоду великих бендова. Када су у августу 1960. твист музика и плес постали хит, плес у пару а тиме и свинг званично су нестали (Hancock, 2007: 131).

Међутим, и после свега што су свинг плесови, музика, односно свинг култура проживели, чињеница је да ће се они и даље развијати у складу са друштвом и друштвеним токовима.

Литература:

1. Beitler, Stu (2015): Massachusetts Pickwick Club Collapse at July 1925, GenDisasters, Boston.
2. Berlin, Edward (1980): *Ragtime: a musical and cultural history*, University of California Press, Oakland.
3. Davis, Angela (2011): *Women, race, & class*, Vintage Books Edition, New York.
4. Hancock, Black (2007): *Learning How to Make Life Swing*, Qualitative Sociology 30, 113-138, New York.
5. Hawkins, Christina (2002): *A Compilation and Analysis of the Origins of the Foxtrot in White Mainstream America*, Master of Arts thesis on Brigham Young University Department of Dance, Provo.
6. Hennessey, Thomas (1994): *From Jazz to Swing: Black Jazz Musicians and Their Music 1917-1935*, Wayne State University Press, Detroit.

---

¹⁴ У рату су погинули многобројни музичари, па су због тога многи велики бендови престали да постоје.

¹⁵ Наиме, 1. августа 1942, дошло је до „музичког штрајка“, због неслагања на релацији удружења музичара и издавачких кућа, који је трајао до новембра 1944. године. У том периоду нису постојала издања свинг музичара, што се испоставило као погубно по свинг музику. Са друге стране певачи, који нису били у штрајку, користе прилику и добијају на популарности, чиме печате судбину великих бендова и извођача.

7. Kirchner, Bill (2005): *The Oxford Companion to Jazz*, Oxford University Press, Oxford.
8. Merriam-Webster Dictionar (2015), dostupno 23.12.2015, na <http://www.merriam-webster.com/dictionary/speakeasy>
9. Okrent, Daniel (2010): *Last Call: The Rise and Fall of Prohibition*, Scribner, New York.
10. Shipton, Alyn (2007): *A New History of Jazz*, Continuum, New York.
11. Smith, Lindy (2008): *Out of Africa: The Cakewalk in Twentieth-Century French Concert Music*, Canadian Undergraduate Journal of Musicology, 1, 6, 64-82, Ontario.
12. Starr, Larry & Waterman, Christopher (2008): *Popular Jazz and Swing: America's Original Art Form*, Oxford University Press, Oxford.
13. Tjaden, Ted (2006): *Cakewalks in the Ragtime Era*, Elliott & Clarc Pub, Washington.
14. Waldo, Terry (2009): *This is Ragtime*, Jazz at Lincoln Center Library Editions, Saratoga Springs.
15. Ward, Geoffrey & Burns, Ken (2002): *Jazz: A History of America's Music*, Knopf, New York.
16. Ilić, Goran (2009): *Značaj Svinga u razvoju društvenih plesova*, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
17. Krnić, Rašeljka (2010): *Džez između popularne glazbe i elitne umetnosti*, Društvo istraživača Zagreba, 19,6, 1115-1138, Zagreb.
18. Mandarić, Sanja (2015): *Kulturološki aspekti Sambe*, Kultura polisa, XII, 28, 463-473, Novi Sad.
19. Džouns, Leroa (2008): *Narod Bluza – Crnačka muzika u beloj americi*, Utopiija, Beograd.

SOCIAL INFLUENCES ON DEVELOPMENT OF SWING DANCES

Summary: Swing dances are represented today by a minor group of dances popular mostly in its country of origin, the United States of America. Lindy Hop, Charleston, Foxtrot, Jitterbug, Shag, Rock'n'roll, Twist, Hustle and Disco are regarded as representatives of the most popular swing dances. This group represents the biggest group of social dances as well, and bearing in mind they are originating from the North-American soil, often they are labelled north-american dances. Regardless of the fact they are originating from the United States of America, swing dances evolved under social influences from European, African, Carribean and Latin American soil. Emergence of swing dances coincides with the introduction and development of Jazz music, and notably with a special way of performing Hot Jazz by soloists and Big Bands. This paper explores the differences between a swing dance, a group of swing dances developing in the United States of America from the 1920s to the 1950s, swing music associated to these dances, and finally swingtime or period of music, dance, fashion and lifestyle of 1920s, 30s and 40s. A special focus is given to four periods of development of swing dances: ragtime, swingtime, rock and roll as well as modern swing period. For each of the periods of the development of swing dances, the best known dances are listed and described. The conclusion underlines the influence of social events and lifestyles on emergence, development, modification but also disappearance of swing dances.

Key words: dance, ragtime, swingtime, rock and roll, modern swing